

constateren. Dat er enige reden is om toch verband te leggen tussen deze en de heulbank, concludeer ik uit het feit dat bij B ü l d (nl. in Kreis Wiedenbrück) en K l a u s de eerste ook wordt gebruikt om de klompen daarop uit te hollen, terwijl bovendien de namen *praam* en *kniep* mij sterk aan een bank met bewegende delen doen denken.

Tenslotte is er nog de *bok* uit Laren G 221. De klompenmakerij waar ik hem aantrof beschikte daarenboven over een heulbank; in functie waren beide meubels duidelijk onderscheiden. In Noorddijk G 250 heb ik die *bok* ook gezien; als ik het antwoord op vraag 1 van lijst 32 uit F 124 Putten niet verkeerd begrijp, schijnt ook die plaats de bok te kennen, helemaal duidelijk is dat echter niet. In Laren en Noorddijk wordt de bok — en voor het Bathmense *paardje* (F 138) geldt hetzelfde — gebruikt om daarop de klompen nadat ze zijn uitgehold met een *ruimmes* van binnen schoon te maken. Typisch voor Laren was, dat men de *bok* eerst gebruikte bij het met de *häkker* uithakken van de klomp en vervolgens nogmaals nadat hij in de heulbank was geweest. Daar schijnt dus de heulbank een deel van het werk aan de *bok* tot zich getrokken te hebben. Dat doet vermoeden, dat de benamingen van het type *bok* op de heulbankkaart wel eens de herinnering zouden kunnen bewaren aan een vroegere werkbank in de vorm van dit Larense bokje.

Hoewel het schrappaardje in het zuiden van het land een bankje met een zeer eigen karakter is, zien we toch op lijst 32 voor de trekbank ook namen opduiken die op kaart 17 hierboven voorkomen: *snijbank* luidt het antwoord op lijsten uit E 75, I 18, K 36, 53, 129, L 54b en L 95a. Het werktuig blijkt volgens deze gegevens overwegend bij hoepelsnijders in gebruik te zijn (geweest). Dezelfde naam past H 72 volgens ons materiaal toe op het schrappaardje, (O 54 gebruikt hem zelfs voor de heulbank!), terwijl K 63 daarvoor *afsnijbankje* geeft. Naast het woord *betrekbänkske* dat G 182 geeft voor het schrappaard (ik vertrouw die opgave niet, maar dat is in dit verband alleen positief te waarderen), zijn de volgende woorden voor de trekbank te noteren: *trekbank* E 83—84—85—86, 85, 85, G 223, K 176, L 36, 266 en *trekbok* Q 20. Heel merkwaardig is het dat op lijst 32 voor E 176 *\*schrappaard* en voor L 64b *schrabbank* genoteerd wordt, beide uit de mond van klompenmakers. Staat dan ook het fenomeen schrappaard weinig sterk?

De lezer zal van mening zijn, dat ik in deze paragraaf B mijn doel ver voorbijschiet. Misschien heeft hij daaraan niet geheel ongelijk. De mijzelf gestelde opdracht hield immers niet meer in, dan het verschijnsel